

8.1.2013

YM16/400/2012

Ympäristöministeriö
Ympäristönsuojeluosasto

Viite
Hänvisning
Lausuntopyyntö 15.11.2012 YM16/400/2012

Asia
Ärende
LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI YMPÄRISTÖNSUOJELULAIKSI

Ympäristöministeriön rakennetun ympäristön osasto (RYMO) toimialaansa liittyen seuraavat kommentit luonnoksesta uudeksi ympäristönsuojelulaiksi:

1. Sijoituspaikan valinta

Elinympäristön terveellisyys, turvallisuus ja viihtyisyys. Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan sijoituspaikan valintaa koskeva säännös on YSL-luonnoksen 10 §:ssä. Säännös vastaa voimassa olevan lain 6 §:ää eräin lisäyksin. YSL 6 §:n varsinainen oikeusohje on sen 1 momentissa ja 2 momentissa on kriteereitä 1 momentin tulkinnalle.

Sijoituspaikan valinta vaikuttaa keskeisesti mahdollisuuksiin rajoittaa luvanvaraisen toiminnan ympäristöhaittoja. RYMO ehdottaa, että 10 §:n 2 momentin tulkintakriteerit saatetaan kokonaisuudistuksen yhteydessä paremmin vastaamaan ympäristöhaittojen ehkäisemisen tavoitteita.

RYMO kiinnittää huomiota 10 §:n ja sen perustelujen huomattavaan ristiriitaan. Toisin kuin perusteluissa todetaan, 10 §:ssä ei määritellä nykyistä täsmällisemmin hyvälle sijoituspaikalle tunnusomaisia tekijöitä eikä säädetä, nykyistä selkeämmin, että arviointi suoritetaan toiminnan ja ympäristön luonteen keskinäisenä vertailuna. Myöskään ympäristön olojen, kuten haitalle altistuvien määrän huomiointi, ei toteudu säännöselähdöksessä, toisin kuin perusteluissa annetaan ymmärtää.

Paitsi perustelujen ristiriitaisuus esityksen tulkintaa vaikeuttaa myös perustelujen kirjoittaminen ikään kuin kysymys olisi lain muutoksesta. Koska uuden lain esityksen perusteluissa ei näin ollen ole eheää kokonaisuutta säännösten tulkintaa varten, soveltajan on varsinaisen esityksen rinnalla useimmiten tutustuttava aiemmin voimassa olleiden säännösten perusteluihin.

RYMO katsoo, että elinympäristön terveellisyys, turvallisuus ja viihtyisyys -kriteerit tulisi selvyden vuoksi sisällyttää 10 §:ään huomioon otettaviksi sijoituspaikan valintaa tehtäessä, vaikka nämä seikat on ilmeisesti tarkoitettu huomioitavaksi säännöksen 1 momentissa olevan ympäristön pilaantumisen vaaran käsitteen (5 §) kautta. Lisäys on perusteltu myös erityisesti sen vuoksi, että ihmisen elinympäristö on ehdotuksessa huomioitu säännösten tasolla hyvin puutteellisesti verrattuna luonnonarvojen ehdottomaan huomioimiseen 11 §:n ja sen lavelien perustelujen mukaan. Kyseisten oikeushyvien sääntelytavan ja -tarkkuuden on kokonaan uudistettavassa laissa syytä olla tasapainossa.

Kaavojen vaikutus sijoituspaikan valintaan. Ehdotetun 10 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon ”alueen ja sen ympäristön nykyinen ja tuleva, oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu käyttötarkoitus sekä käyttötarkoituksen mukaisesta toiminnasta tyypillisesti aiheutuva ympäristövaikutus ja aluetta koskevat kaavamääräykset”.

RYMO ehdottaa, että 10 §:n 2 momentin ko. kriteeri muotoillaan siten, että sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon sijoituspaikan ja toiminnan vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan sallima käyttötarkoitus. Säännöksen perusteluissa tulee mainita, että oikeusvaikutteisella kaavalla tarkoitetaan kaikkia MRL:n mukaisia oikeusvaikutteisia kaavoja, asema-, yleis- ja maakuntakaavaa (vrt. nykyisen 6 §:n perustelut).

MRL:n mukaan kaavassa osoitetun aluevarauksen käyttötarkoitus ja oikeusvaikutukset määrittävät alueen kaavamerkinnän, sen selityksen ja aluetta koskevien kaavamääräysten kokonaisuuden perusteella. Tämän vuoksi 10.2 §:ssä ei ole tarpeen erikseen mainita aluetta koskevia kaavamääräyksiä kaavan osoittaman alueen käyttötarkoituksen lisäksi huomioon otettavina. Ne on joka tapauksessa otettava huomioon.

Lausunnolla olevan ehdotuksen mukaan alueen käyttötarkoituksen mukaisesta toiminnasta tyypillisesti aiheutuva ympäristövaikutus olisi otettava huomioon sijoituspaikkaa valittaessa. Kyse on ilmeisesti sijoitettavan toiminnan aiheuttamasta eikä kaavan salliman toiminnan ympäristöhaitasta. Asiaa on syytä perusteluissa valaista sekä vielä harkita onko kyseinen lisäys tuossa muodossaan tarpeellinen.

Ympäristöhaitan lisäksi tulisi joka tapauksessa kiinnittää huomiota myös sijoituspaikan ja vaikutusalueen herkkyyteen ympäristöhaittojen suhteen.

RYMO:n ehdotus. Edellä olevan perusteella RYMO ehdottaa kootusti, että YSL 10 §:n 2 momentti kirjoitetaan seuraavaan muotoon:

10 §

Toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon:

- 1) toiminnan luonne, kuten sen kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski;*
- 2) toiminnan vaikutusalueen herkkyys ympäristöhaittojen suhteen;*
- 3) sijoituspaikan soveltuvuus elinympäristön terveellisyyden, turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta;*
- 4) sijoituspaikan ja toiminnan vaikutusalueen toteutunut ja oikeusvaikutteisen kaavan sallima käyttötarkoitus sekä*
- 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.*

2. Luvan myöntämisen edellytykset

Suhde sijoituspaikan valinta -pykälään. Sijoituspaikan valintaa koskevan säännöksen ja luvan myöntämisen edellytykset sisältävän säännöksen suhde on lain sekä hallinto- ja oikeuskäytännön valossa epäselvä. RYMO katsoo, että YSL:n kokonaisuudistuksen yhteydessä tulisi korostaa sijoituspaikan valintaa koskevan säännöksen oikeudellista sitovuutta ympäristölupaharkinnan yhteydessä. Tässäkin suhteessa on syytä tavoitella tasapainoa sijoituspaikan valintaa koskevan 10 §:n yleissäännöksen ja luonnonarvojen huomioon ottamista koskevan 11 §:n välille. Perusteluissa ei ole syytä luonnehtia sijoituspaikan valintaa koskevaa säännöstä osittain vain tavoitteelliseksi säännökseksi.

Kaava lupaharkinnan perusteena. Ympäristölupaa edellyttävää toimintaa ei ehdotuksen 50 §:ssä olevien luvan myöntämisedellytysten mukaan saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Säännös vastaa voimassa olevaa 42 §:ää.

Asemakaava sisältää yksityiskohtaisen suunnitelman alueen käytöstä. Sen laatimisen yhteydessä selvitetään kaavan toteuttamisesta aiheutuvat vaikutukset ympäristöön. Tämän vuoksi voimassa olevassa laissa on annettu asemakaavalle sitova vaikutus ympäristölupaan nähden.

Monet YSL:n mukaiset toiminnot ovat sellaisia, että ne eivät sellaisenaan ole rakentamista eivätkä edellytä asemakaavan laatimista (louhinta, kaivos, turvesuo, eläinsuojat). MRL:n mukaan myös yleiskaavan ja maakuntakaavan tulee perustua riittäviin, myös kaavan ympäristövaikutukset kattaviin selvityksiin. Myös näillä kaavoilla on rakentamiseen ja muuhun alueidenkäyttöön kohdistuvia välittömästi oikeusvaikutuksia. Yleispiirteisten kaavojen keskeisenä tehtävänä on edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista.

Edellä olevan vuoksi RYMO ehdottaa, että YSL 50 §:n 2 momentissa säädetään, että *”Toimintaa ei saa sijoittaa oikeusvaikutteisen kaavan vastaisesti.”* Perusteluissa on syytä mainita, että oikeusvaikutteisella kaavalla tarkoitetaan tässä maakunta-, yleis- ja asemakaavaa. Näin osaltaan selvennettäisiin 10 ja 50 §:n välistä suhdetta.

3. Toiminnan sijoituspaikan luonnonarvot.

RYMO:lla ei edellä esitetyn lisäksi ole huomautettavaa sijoituspaikan luonnonarvoja suojaavan 11 §:n johdosta.

Ylijohtaja

Helena Säteri

Lainsäädäntöneuvos

Jyrki Hurmeranta